

HBV vaccinatiebeleid

Voortgangsrapportage (13)
November 2013

Effectevaluatie met behulp van moleculaire typering

In januari 2004 is een onderzoek gestart naar de moleculaire epidemiologie van het hepatitis B virus (HBV) met als doel om de effectiviteit van het landelijke HBV vaccinatieprogramma voor gedragsgebonden risicogroepen en de verspreiding van HBV in Nederland te bestuderen. Dit onderzoek werd mede gefinancierd door ZonMW, en werd uitgevoerd in een samenwerkingsverband van GGD Amsterdam, GGD Rotterdam-Rijnmond, Erasmus MC en het RIVM, in samenwerking met alle GGD-en en medisch microbiologische laboratoria. Binnen dit project werden van alle patiënten met een acute HBV-infectie epidemiologische gegevens en een bloedmonster verzameld. Het project werd in 2012 afgerond.

Inmiddels is Nederland overgegaan op universele vaccinatie tegen hepatitis B. De risicogroepenvaccinatie zal echter nog vele jaren gecontinueerd moeten worden, omdat in de universele vaccinatie alleen kinderen geboren na 1 augustus 2011 gevaccineerd worden. Onderzoek naar de effecten van de risicogroepenvaccinatie blijft daarom nodig. In het kader daarvan wordt de moleculaire typering van acute HBV infecties daarom gecontinueerd, met centrale coördinatie door het RIVM- Centrum Infectieziektebestrijding.

Stand van zaken december 2013

In 2012 werden 171 gevallen van acute hepatitis B in Nederland gemeld (incidentie: 1,0/100.000 inwoners), een toename van 9% in vergelijking met 2011. De incidentie van meldingen van acute hepatitis B is in Nederland nog niet zo laag geweest als in 2011, maar lijkt bij mannen in 2012 weer iets toegenomen. Bij zowel mannen als vrouwen blijft onbeschermd seksueel contact de meest gerapporteerde risicofactor voor acute hepatitis B.

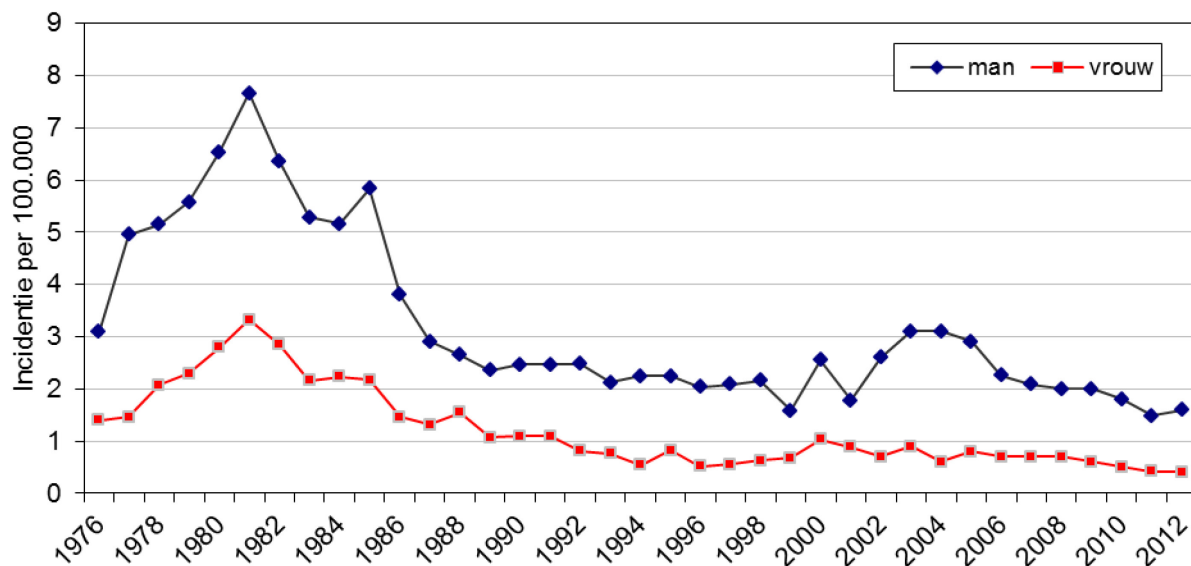

Fig. 1: Incidentie (per 100.000 inwoners) van acute hepatitis B naar geslacht, 1976-2012 (Bron: Osiris)

Tabel 1: Kenmerken acute hepatitis B patiënten, 2012 (Bron: Osiris)

	Man	Vrouw	Totaal
Aantal meldingen; n	135	36	171
Incidentie*	1,6	0,4	1,0
Leeftijd			
Mediaan (range)	44 (4-77)	31 (8-70)	42 (4-77)
Geboorteland; n (%)			
Nederland	114 (84)	23 (64)	137 (80)
Buitenland	18 (13)	11 (31)	29 (17)
-Laag endemisch	1 (6)	0 (0)	1 (3)
-Midden endemisch	7 (39)	10 (91)	17 (59)
-Hoog endemisch	10 (56)	1 (9)	11 (38)
Onbekend	3 (4)	2 (5)	5 (3)
Land van besmetting; n (%)			
Nederland	108 (80)	31 (86)	139 (81)
Buitenland	20 (15)	5 (14)	25 (15)
-Laag endemisch	5 (25)	1 (20)	6 (24)
-Midden endemisch	3 (15)	4 (80)	7 (28)
-Hoog endemisch	12 (60)	0 (0)	12 (48)
Onbekend	7 (5)	0 (0)	7 (4)
Transmissieroute; n (%)			
MSM**	41 (30)	1 (3)	42 (25)
Heteroseksueel contact	37 (27)	27 (75)	64 (37)
Sekscontact aard onb.	2 (1)	1 (3)	3 (2)
Prik-/ bijtaccident	3 (2)	2 (6)	5 (3)
IVD#	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Overig	5 (4)	2 (6)	7 (4)
Onbekend	47 (35)	3 (8)	50 (29)

* Incidentie per 100.000 inwoners

** MSM: mannen die seks hebben met mannen

IVD: Intraveneus druggebruik

Genotypering

Van 86 patiënten met een acute HBV infectie uit 2012 is de sequentie bekend. Evenals in voorgaande jaren, blijft genotype A het meest voorkomende genotype in 2012, gevolgd door genotype D en C. Figuur 3 laat een minimum spanning tree zien van alle getypeerde acute HBV stammen met genotype A in 2012. Er is nog steeds transmissie van de unieke genotype A stam. Het relatieve aandeel van MSM overdracht van deze stam is licht toegenomen in vergelijking met 2011.

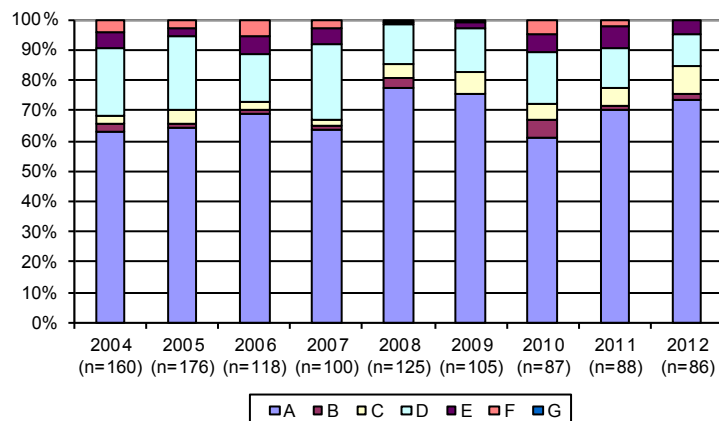

Fig. 2: Verdeling van genotypen van acute HBV stammen in Nederland, 2004-2012

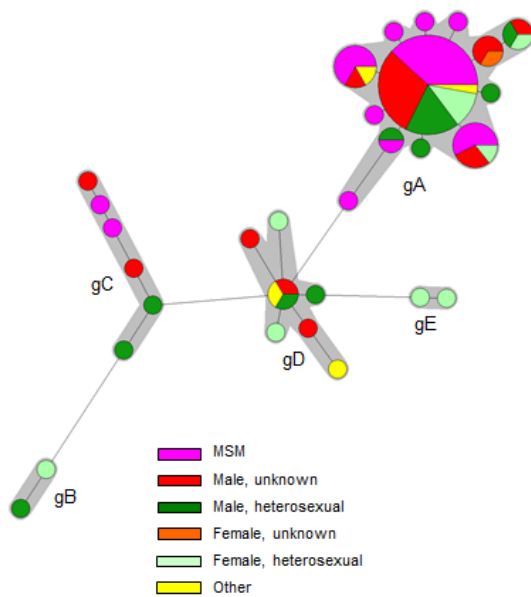

Fig. 3: Minimum spanning tree van acute HBV stammen in Nederland, 2012

Publicaties

Hieronder staan recent verschenen publicaties over hepatitis B. Mocht u graag de PDF van deze artikelen willen ontvangen, dan kunt u contact opnemen met Loes Soetens (Loes.Soetens@rivm.nl).

- Hahné S, van Houdt R, Koedijk F, van Ballegooijen M, Cremer J, Bruisten S, Coutinho R, Boot H†. Selective hepatitis B virus vaccination has reduced hepatitis B virus transmission in the Netherlands. PLoS One. 2013 Jul 29;8(7):e67866. doi: 10.1371/journal.pone.0067866.
- Xiridou M, van Houdt R, Hahné S, Coutinho R, van Steenberg J, Kretzschmar M. Hepatitis B vaccination of men who have sex with men in the Netherlands: should we vaccinate more men, younger men or high-risk men? Sex Transm Infect. 2013 Jun 29. [Epub ahead of print]
- Hahné SJ, Veldhuijzen IK, Wiessing L, Lim TA, Salminen M, Laar Mv. Infection with hepatitis B and C virus in Europe: a systematic review of prevalence and cost-effectiveness of screening. BMC Infect Dis. 2013 Apr 18;13:181. doi: 10.1186/1471-2334-13-181.

Projectteam RIVM

ad interim: Audrey King (viroloog)
Loes Soetens, epidemioloog
Francoise van Heiningen, sociaal verpleegkundige
Jeroen Cremer, analist
Susan Hahné, epidemioloog